

Prof. dr hab. Józef Opara
Akademia Wychowania Fizycznego
im. J. Kukuczki w Katowicach

Katowice, dnia 13 grudnia 2024 r.

**Opinia o dorobku naukowym dr n. społ. Aleksandry Bali
w związku z postępowaniem o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego**

Studia i stopień naukowy

Dr n. społ. Aleksandra Bal w roku 2007 ukończyła studia magisterskie na Wydziale Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego, zaś w roku 2011 ukończyła studia podyplomowe z psychologii klinicznej w Akademii Pedagogiki Specjalnej.

W 2013 roku na Wydziale Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego uzyskała stopień doktora nauk społecznych; tytuł rozprawy doktorskiej: „Neuropsychologiczna charakterystyka funkcjonowania poznawczego pacjentów z gruczolakami przysadki mózgowej”, promotor: prof. dr hab. n. hum. Emilia Łojek.

Przebieg pracy zawodowej

Dr n. społ. Aleksandra Bal w latach 2008-2013 była zatrudniona jako młodszy asystent w Klinice Neurochirurgii SPCSK WUM. W latach 2014-2017 pracowała jako asystent w Katedrze Neuropsychologii Wydziału Psychologii UW. Od 2014r. do chwili obecnej pracuje w Klinice Neurochirurgii CSK UCK WUM, początkowo jako starszy asystent, zaś od 2017 do chwili obecnej jako adiunkt.

Pozycja w środowisku

Dr n. Aleksandra Bala jest członkiem dwóch towarzystw naukowych: International Neuropsychological Society i Polskiego Towarzystwa Neuropsychologicznego. Nagradzana pięciokrotnie - przez Rektora, Dziekana i Ministra.

W ramach swojej aktywności naukowej brała czynny udział w 81 konferencjach naukowych (w tym 39 na konferencjach krajowych i 42 międzynarodowych), na których zaprezentowała wyniki swoich badań.

Ocena dorobku naukowego

Jako swoje główne osiągnięcie naukowe habilitantka przedstawiła cykl sześciu artykułów naukowych i nadała mu tytuł: „**Kompetencje społeczne i jakość życia u pacjentów z lekooporną padaczką skroniową**”. Sumaryczny Impact Factor tego cyklu publikacji wyniósł 18,5 pkt., zaś sumaryczna punktacja MEiN = 360 (650 – według obecnej punktacji czasopism). W pracach tych dr Bala w czterech przypadkach jest pierwszą autorką, w dwóch pozostałych przypadkach jest drugą autorką.

Prace wchodzące w skład głównego osiągnięcia naukowego:

1. Okruszek, Ł., Bala, A., Wordecha, M., Jarkiewicz, M., Wysokiński, A., Szczepocka, E., Piejka, A., Zaborowska, O., Szantroch, M., Rysz, A., Marchel, A. (2017). Social cognition in neuropsychiatric populations: a comparison of theory of mind in schizophrenia and mesial temporal lobe epilepsy. *Scientific Reports*, 7, 484.
2. Okruszek, Ł., Bala, A., Dziekan, M., Szantroch, M., Rysz, A., Marchel, A., Hyniewska, S. (2017). Gaze matters! The effect of gaze direction on emotional enhancement of memory for faces in patients with mesial temporal lobe epilepsy. *Epilepsy & Behavior*, 72, 35-38.
3. Bala, A., Okruszek, Ł., Piejka, A., Głębička, A., Szewczyk, E., Bosak, K., Szantroch, M., Hyniewska, S., Rysz, A., Marchel, A. (2018). Social Perception in Mesial Temporal Lobe Epilepsy: Interpreting Social Information From Moving Shapes and Biological Motion. *The Journal of Neuropsychiatry and Clinical Neurosciences*, 30, 228-235.
4. Bala, A., Olejnik, A., Mojżeszek, M., Rysz, A., & Kunert, P. (2024). Navigating Social Waters: Understanding Theory-of-Mind Challenges in Patients with Mesial Temporal Lobe Epilepsy. *Journal of Clinical Medicine*, 13(5), 1410.
5. Bala, A., Szantroch, M., Gleinert, A., Rysz, A., Marchel, A. (2016). Differences in quality of life of women and men with drug resistant epilepsy in Poland. *Epilepsy & Behavior*, 60, 94-98.
6. Bala, A., Olejnik, A., Kułak, M., Rysz, A., Dziejczak, T., Nowak, A., Marchel, A., & Kunert, P. (2024). Determinants of the Quality of Life in Patients with Drug-Resistant Temporal Lobe Epilepsy: A Comparison of the Results before and after Surgery. *Brain sciences*, 14(3), 241.

Wymienione prace są indywidualnym wkładem w naukę i rozwój wiedzy dotyczącej psychicznego funkcjonowania pacjentów z lekooporną padaczką skroniową, skupiając się na kompetencjach społecznych (cztery prace) oraz jakości życia i zaburzeniach afektywnych (dwie prace) u osób z tej grupy klinicznej. Padaczka wpływa na wiele aspektów życia

pacjentów składających się na jakość życia. Obniżenie jakości życia jest u tych chorych spowodowane m.in. nieprzewidywalnością napadów, stygmatyzacją społeczną, licznymi problemami w wykonywaniu codziennych aktywności i pracy zarobkowej. U chorych często występują zaburzenia funkcji poznawczych, problemy w nawiązywaniu relacji, zaburzenia depresyjne i lękowe. Dobrze, że habilitantka swoimi badaniami daje wkład w rozwój wiedzy psychologicznej, w tym terminologii, która jest w stanie trafniej opisać trudności doświadczane przez pacjentów, a tym samym – być może przełożyć się w przyszłości na stworzenie programów terapeutycznych, pozwalających na trening umiejętności społecznych i przez to – poprawę jakości życia pacjentów.

Współpraca naukowa

Kandydatka współpracowała naukowo z wieloma ośrodkami akademickimi krajowymi i dwoma zagranicznymi. Pośród tych pierwszych należy wymienić Uniwersytet Warszawski, Warszawski Uniwersytet Medyczny, Instytut Psychologii Polskiej Akademii Nauk, Instytut Psychiatrii i Neurologii, Uniwersytet Medyczny w Łodzi i Politechnikę Warszawską. Spośród ośrodków zagranicznych wymieniła w autoreferacie Uniwersytet w Bath i Uniwersytet Karola w Pradze.

Staża kliniczne i kursy doształcające

Dr n. społ. Aleksandra Bal odbyła liczne staża kliniczne w renomowanych placówkach krajowych, m.in. w IV Klinice Psychiatrycznej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, w Pracowni Neuropsychologii Rozwojowej Kliniki Neurochirurgii Centrum Zdrowia Dziecka, Zakładzie Rehabilitacji Onkologicznej w Centrum Onkologii, Klinice Psychiatrii Wieku Rozwojowego Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, na Oddziale Neurologii Szpitala Wolskiego, w Instytucie Kardiologii, Pracowni Rehabilitacji Neuropsychologicznej II Kliniki Neurologicznej Instytutu Psychiatrii i Neurologii, Pracowni Badania Pamięci przy Oddziale Alzheimerowskim Szpitala MSW, Klinice Neurologii Dzieci i Młodzieży Instytutu Matki i Dziecka, Pracowni Psychologicznej Samodzielnego Publicznego Dziecięcego Szpitala Klinicznego w Warszawie (filia przy ul. Działdowskiej).

Odbyła również szereg kursów doształcających, w tym dwa kursy z neuroobrazowania.

Ocena działalności dydaktycznej i organizacyjnej

Habilitationka od lat prowadzi zajęcia dydaktyczne z neuropsychologii dla studentów Wydziału Psychologii studiujących w języku polskim i angielskim. Załączyła w swoim autoreferacie listę prowadzonych zajęć: Neurosurgical diseases from the perspective of clinical neuropsychology, From Symptom to Diagnosis - Methods of Neuropsychological Evaluation in a Neurosurgery Clinic, Neuropsychologia kliniczna dla początkujących, Neuropsychologia medyczna, Biologiczne mechanizmy zachowania, Od objawu do diagnozy - metody neuropsychologicznej oceny pacjenta w oddziale neurochirurgicznym, Testowe metody oceny neuropsychologicznej, Choroby OUN i ich wpływ na funkcjonowanie człowieka z perspektywy neuropsychologii klinicznej, Diagnostyka neuropsychologiczna w klinice neurochirurgii.

Dr n. społ. Aleksandra Bala jest promotorem 34 prac magisterskich na tematy związane z neuropsychologią. Otrzymała studencką nagrodę dla najlepszego prowadzącego zajęcia fakultatywne w roku 2010/2011.

Jako specjalista psychologii klinicznej prowadziła na zaproszenie liczne wykłady z neuropsychologii dla osób odbywających szkolenie specjalizacyjne z Psychologii Klinicznej nadzorowane przez Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego.

Habilitationka jest kierownikiem specjalizacji 11 psychologów odbywających szkolenie z psychologii klinicznej w różnych ośrodkach szkolących, akredytowanych przez CMKP.

Prowadziła na zaproszenie Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Neurochirurgów wykłady z neuropsychologii i psychologii klinicznej dla uczestników szkolenia specjalizacyjnego z neurochirurgii w ramach Polskiej Szkoły Neurochirurgii. Pełniła następujące funkcje organizacyjne: Pełnomocnik Dziekana Wydziału Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego ds. Międzywydziałowych Indywidualnych Studiów Matematyczno-Przyrodniczych, Członek Komisji ds. Badań i Finansowania na Wydziale Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego, Organizacja praktyk z neuropsychologii klinicznej i opieka nad studentami podczas ich odbywania w Klinice Neurochirurgii Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego WUM.

Zajmuje się też popularyzowaniem wiedzy o neuropsychologii i psychoterapii.

Kandydatka jest recenzentką kilku renomowanych czasopism naukowych, w tym *Frontiers in Psychology*, w którym pełni funkcję Review Editor i Topic Editor sekcji Neuropsychology.

Pozostały dorobek naukowy

Dr n. społ. Aleksandra Bala jest autorką lub współautorką sześciu monografii. W dorobku jest również (oprócz sześciu wykazanych jako główny dorobek) 18 pozycji, w których jako pierwszy autor figuruje w czterech artykułach i jako drugi autor w 10 artykułach.

Granty naukowe

Habilitantka realizowała badania w ramach dwóch grantów naukowych i współpracowała w ramach czterech grantów badawczych. Jest kierownikiem grantu będącego w trakcie realizacji.

Analiza bibliometryczna

Łącznie (przed doktoratem i po doktoracie) dr n. społ. Aleksandra Bala jest autorką lub współautorką 30 publikacji, w tym 21 prac oryginalnych. Liczba cytowań (bez autocytowań) wynosi według Web of Science –155 (145) i 172 (159) wg. Scopus. Indeks Hirscha według Web of Science = 8, zaś wg. Scopus = 9.

Podsumowanie

Pozycja w środowisku naukowym psychologów i neuropsychologów dr n. społ. Aleksandry Bali jest dość wysoka. Kandydatka działa aktywnie w towarzystwach naukowych: International Neuropsychological Society i Polskie Towarzystwo Neuropsychologiczne. Szczególnie imponuje czynnym udziałem w konferencjach naukowych - krajowych i międzynarodowych. Wysoko należy ocenić główne osiągnięcie naukowe w postaci cyklu sześciu artykułów pośród których w czterech jest pierwszą autorką - indeksowanych w liczących się czasopismach. Publikacje te mają spore znaczenie poznawcze i praktyczne, rozwiązując wiele problemów medycznych i społecznych. Wymienione prace są indywidualnym wkładem w naukę i rozwój wiedzy dotyczącej psychicznego funkcjonowania pacjentów z lekooporną padaczką skroniową, skupiając się na kompetencjach społecznych, jakości życia i zaburzeniach afektywnych. Impact factor jest wysoki, wskaźnik cytowań i indeks Hirscha dość wysokie. Kandydatka jest też w trakcie realizacji grantu naukowego którego jest kierownikiem. Można podarować brak uczestnictwa w komitetach organizacyjnych i redakcyjnych. Godne uwagi jest sprawowanie pozycji kierownika specjalizacji 11 psychologów. Pewien niedosyt budzi natomiast brak stażów zagranicznych (w autoreferacie wymieniono jeden, o nieznanym czasie trwania) i zbyt skromna współpraca z ośrodkami zagranicznymi.

Wniosek końcowy

Biorąc pod uwagę całokształt dorobku naukowego, działalność dydaktyczną i organizacyjną, oraz pozycję w środowisku, uznaję że wniosek Pani dr n. społ. Aleksandry Bali o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk medycznych i nauk o zdrowiu, dyscyplina nauki medyczne, zasługuje na uwzględnienie. Opinia moja jest pozytywna - Kandydatka spełnia warunki nadania stopnia doktora habilitowanego wymienione w art. 219 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. „Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce” z późniejszymi zmianami (Dziennik Ustaw Dz.U.2023.742).